

відображені результати спостережень над схильністю дитини наслідувати старшого брата чи сестру, матір чи батька, сильнішого чи розумнішого товариша, а також народна виховна практика привернення дітей до наслідування за принципом «роби так, як я» [4, с. 41]. Усі ці чинники в народній педагогіці розглядаються як однаково важливі, проте в різних ситуаціях кожний з них може стати вирішальним.

Вплив спадковості:

- «Яке коріння, таке й насіння»;
- «Яке зіллячко, таке й сім'ячко»;
- «Від лося – лосенята, від свині – поросята» ;
- «Яка гребля, такий млин, який батько, такий і син».

Вплив середовища:

- «З ким поведешся, від того й наберешся»;
- « З розумним будеш розумним, з дурнем і сам будеш таким»;
- «Як зайдеш між реп'яхи, то й реп'яхів наберешся»;
- «Як у сім'ї згідливе життя, то й виросте дитя до пуття».

Роль виховання:

- «Як бавитимеш дитя, так воно й виросте»;
- «Бурчання наскучить, приклад научить»;
- «Добрий приклад кращий за сто слів».

Таким чином, розвиток особистості, її формування та соціалізація у структурі народної педагогіки розкриваються доволі детально. Причому особлива увага народної педагогіки зосередилася на таких факторах розвитку, як спадковість, середовище та виховання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка. – К.: ІЗМН, 1997. – 232 с.
2. Москаленко В. Проблема виховання в контексті соціалізації особистості// Соціальна психологія. – Київ, 2005. – №3.- С.20-32.
3. Психологічний словник / за ред. В.І.Війта. – К., 1982. – С.69-70.
4. Стельмахович М.Г. Українська родинна педагогіка: Навч. посібник. – К.: ІЗМН, 1996. – 288 с.

Головата О.

Науковий керівник – Сеньовська Н. Л.

ДІЯЛЬНІСТЬ ДИТЯЧИХ І МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

В Україні існує багато дитячих та молодіжних організацій. Серед дитячих – «Козачата», «Країна мрій», «Добрик». До молодіжних входять: «Пласт», «Курінь», «Сокільський доріст». Вони сприяють формуванню високих моральних якостей: любові, милосердя, доброти, людяності, порядності, ввічливості, працелюбності, патріотизму.

Молодіжний рух у нашій країні почав інтенсивно розвиватися і досліджуватися після 1991 року. Вагомим внеском щодо розвитку знань з цієї проблематики: стали праці А. Булавіна, В. Головенька, А. Корнієвського, М. Пашка, В. Прилуцького, Н. Головатого. Серед тернопільських дослідників проблеми молодіжного руху можна назвати М. Окаринського та Ю. Поліщука.

Мета статті – окреслити найголовніші моральні якості, які виховують у людини сучасні дитячі та молодіжні організації.

Дитячий рух вважається складовою молодіжного руху, хоча має право на певну самостійність. Це обумовлюється наступними причинами:

- невизначеність у вікових межах поняттях молоді і діти;
- відповідно до статутів молодіжних організацій до їхнього складу можуть входити молоді люди віком від 14 років, а іноді ще молодші;
- дитячі організації у своєму складі обов'язково повинні мати осіб старших вікових категорій [1, с. 43].

Федерація дитячих організацій України створена на добровільній основі, визначає своєю метою сприяння об'єднанню зусиль членів Федерації для добрих і корисних справ, створенню умов для розвитку здібностей підростаючого покоління, захист прав та інтересів своїх членів.

Організація керується у своїй діяльності законами:

- єдності слова і справи;
- честі і совісті;
- дружби і товарищескості;
- турботи і милосердя [1, с. 45].

Таким чином, у дітей формуються такі моральні якості, як доброта, милосердя, чесність, скромність, доброзичливість, сміливість та ін.

Дуже показовою стосовно морального виховання молоді є діяльність організації «Пласт». Пластова ідея: вірність високогуманним і загальнолюдським ідеалам – Богові, Батьківщині, своєму родові, своїм близьким, всім людям. Ця ідея закріплена в Пластовій Присязі: «Присягаюсь своєю честю, що робитиму все, що в моїй силі, щоб

- бути вірним Богові й Україні,

- помагати іншим,
- жити за Пластовим законом і слухатись пластового проводу» [2, с. 78].

Дитячо-юнацька організація «Курінь» ставить за мету виховання духовно та фізично розвинутого юного покоління на історично сформованих засадах козацького світогляду та способу життя, в душі відданості Батьківщині та її народу, на основі відродження національних, загальнолюдських духовних і моральних цінностей.

«Сокольський доріст» – національно-патріотичні освітньо-молодіжні товариства, що діють в окремих регіонах України. Первинним його осередком є соколине гніздо, яке створюється за місцем проживання. Структура «Сокольського доросту» триступенева: соколята 6-11 років, молоді соколи – 12-14 років, соколи – 15-18 років.

Головними напрямками діяльності товариства є: вивчення і відродження кращих традицій «Сокола», українських національно-патріотичних, молодіжних, дитячих товариств та організацій; розвиток і урізноманітнення форм їх діяльності; виховання членів товариства на ідеях свободи, рівності, національної та особистої гідності, шанування родинних зв'язків, працелюбності, взаємодопомоги й самодисципліни; виховання національної самосвідомості членів товариства на засадах християнських чеснот (чесність, доброти, шанування батька й матері, милосердя); глибоке вивчення історії України та історії Українського війська; прищеплення членам товариства любові до рідної мови, віри, звичаїв, до національних ідеалів предків, їх моральних, релігійних, політичних, економічних і соціальних переконань, залучення членів товариства до корисних громадських справ; до клубних, спортивних, туристично-краєзнавчих гуртків та об'єднань; налагодження різних форм спілкування з українською молоддю за межами України, співпраця зі спорідненими товариствами в Україні та за її межами; формування у членів товариства бережливого ставлення до суспільного й державного багатства України, її природи, пам'яток культури, старовини, виховання із членів товариства цивілізованих господарів на своїй землі.

Моральні риси, які молодіжні організації формують у юнаків та юнок, це: чесність, доброта, вірність, доброзичливість, послухність.

Таким чином, молодіжний рух та дитячий, як форма вияву соціальної активності молодого покоління, є ефективним механізмом взаємодії нових поколінь із суспільством. Неповнолітні людина не лише соціалізуються, здобуває необхідний досвід, але й самореалізуються. Молодіжний рух є осередком формування молодіжного стилю життя, культури.

Разом із тим, молодіжний та дитячий рух може виступати як джерело виховної діяльності. Особливо це стосується формування моральних рис дітей та юнацтва завдяки діяльності дитячих та молодіжних організацій. *Діяльність громадських дитячих та юнацьких організацій, об'єднань, товариств сприяє:*

- 1) задоволенню і правильному формуванню основних життєво необхідних на різних вікових етапах потреб в емоційному контакті з ровесниками, друзями; прихильності й упевненості; успіху, визнанні себе серед інших; у виборі й випробуванні власних сил, переживанні чогось надзвичайного; в активній діяльності, розвитку інтересів, уподобань;
- 2) розвитку творчих потреб і здібностей, підтриманню, збереженню і розвитку таланту, обдарованості;
- 3) формуванню характеру особи, її всебічному розвитку навичок самовдосконалення;
- 4) поєднанню ідей, поглядів, звичок;
- 5) товариському гуртуванню, поглибленню дружніх зв'язків, розвитку приятельських відносин як основи для майбутнього подружнього життя;
- 6) відтворенню душевно-моральних сил, задоволенню рекреаційно-соціалізаційних потреб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головатий Н.Ф. Соціологія молодіжи: Курс лекцій. – К.: МАУП, 1999. – 224 с.
2. Головенько В.А. Український молодіжний рух у ХХ столітті. – К.: МАУП, 1997. – 344 с.
3. Дубицький Я. Пластовий табір. // Пластовий шлях. -1996.-Ч.3.-с 58-59.
4. Збірник матеріалів Про молодіжні об'єднання України. – К.: МАУП, 1991. Капралова Р. М. Работа классного руководителя с родителями. – М., 1980. – 190 с.

Григорчук І.

Науковий керівник – Сеньовська Н. Л.

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Шкільне патріотичне виховання нині перебуває у стані певного занепаду. Такий стан зумовлений сприяли кількома чинниками: посиленням насадженням ЗМІ думки про помилковий шлях розвитку України, відсутність загальної державної базової ідеології, гостра суспільно-політична криза.

Однак, саме сьогодні необхідно сформувати у свідомості школярів високі ідеали відданості своїй Батьківщині, стимулювати розвиток поглядів учнів на загальноосвітнє значення й цінність України.

Педагогічні та психологічні особливості патріотичного виховання в навчальних закладах розглядаються у працях М. Антонця, І. Беха, А. Бойко, М. Боришевського, М. Євтуха, І. Зязюна, П. Ігнатенка, В. Кузя, Г. Науменка, М. Савчина, Д. Тхоржевського, К. Чорної. Аналіз праць, присвячених патріотичній проблематиці, засвідчує активний процес нагромадження знань із цієї проблеми. Однак, є необхідність дослідити особливості патріотичного виховання сучасних українських школярів засобами гуманітарних дисциплін.

Мета статті – охарактеризувати у процесі вивчення українознавства, української мови та літератури, історії України та в позаурочний час.

Патріотизм – це ставлення до історії своєї країни, народу, його традицій як до цінності. Крім того, це і